

ከትናንቱ መሰማት (hearing) ምን መረዳት ይቻላል???

አገዛዙ አጭብርብሮና የሕዝብን ድምፅ ገልብጦ የያዘው የሥልጣን ዘመን የሚጠናቀቅበትና ከዚያም በኋላ ሳይመረጥ ለአንድ ቀንም እንኳ ቢሆን ሥልጣን መያዝ እንደማይችል ቁልጭ ብሎ በማያሻማ መልኩ በገዛ ሕገመንግሥቱ በተጻፈበት ሁኔታ ምርጫ ቦርድ ተብየውንና ሕግ ተርጓሚ ተብየውን በመያዝ ሥልጣኑን ለማስቀጠል ላም ባልዋለበት ኩብት ለመልቀም የሚያደርገውን ጥረት ወይም ያልተጻፈ ለማንበብ የሚያደርገውን ጥረት አጠናክሮ ቀጥሎበታል!!!

በትናንትናው ሰኞ ግንቦት 10 በነበረው መሰማት (hearing) ዕለትም ሀገር ውስጥና ውጭ ያሉ ግለሰቦችን ጋብዞ ሲያናዝዝ ውሏል። ከእነዚህ ውስጥ ትኩረቴን የሳቡ ግለሰቦችን አነጋገር ማንሳት ፈልጎ ነው።

አንደኛው የሕገመንግሥት አርቃቂ ኮሚሽን ጸሐፊ የነበሩት አምባሳደር ተስፋዬ ሀቢሶን የተባሉ ግለሰብ ሕገመንግሥቱን በማርቀቁ ሒደት ከውጭ ሀገራትና ከሀገር ውስጥ የታወቁ የሕገመንግሥት ጠበብት መሳተፋቸውን ገልጠው በተለይ ከውጭ የመጡት የሕገመንግሥት ጠበብት "በአንድ በኩል አንድ የፖለቲካ ማኅበረሰብ ለመፍጠር እያላቸህ እንደገና ደግሞ የመገንጠል መብት የምትሉት ነገር የሚጣጣም አይደለምና ይህንን አንቀጽ ብታስወጡት፣ የመሬት ባለቤትነት መብትን የመንግሥትና የሕዝብ ብላቸህ አብስትራክት የሆነ (ግልጽ ያልሆነ) ድንጋጌ አስቀምጣቸውል ይህ ትክክል አይደለም መስተካከል አለበት!" የሚል ምክር ለግሰው የነበሩ መሆናቸውን። በተጨማሪም በሕግ ባልተደነገጉና በተደነገጉ ጉዳዮች ምክንያት ቀውስ ቢፈጠር ሕጉን ወደጎን በመተው ሀገርንና ሕዝብን ማዳኑ ላይ ትኩረት ማድረግ እንዳለባቸው አበክረው መምከራቸውን አውስተዋል!!!

ሕገመንግሥት የተባለውን በማርቀቁ ሒደት ከአርቃቂ ኮሚሽን አባላት አንዱ የነበሩ አንባሳደር ታዬ አጽቀ ሥላሴ የተባሉ ግለሰብም የሕገመንግሥት አርቃቂ ኮሚሽን ካረቀቃቸው አንቀጾች ውጭ ሕገመንግሥቱ በጸደቀበት ጊዜ በርካታ አንቀጾች ተጨምሮ ማየታቸውንና በቃለ ጉባኤ አያያዝ ላይ ደስተኛ ያልነበሩ መሆናቸውን፣ አሁን እንዳጋጠመን ሁሉ የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅና ምርጫ ቢገጣጠሙ ምን መደረግ እንዳለበት መደንገግ እንዳለበት ሐሳብ ቢቀርብም ስማቸውን አይግለጹቸው እንጅ አቶ መለስ "ከኤርትራ ጋር ያለው ጉዳይ የተጠናቀቀ በመሆኑ፣ ከሌሎቹም ጋር ችግር ያጋጥማል ተብሎ ስለማይታሰብ፣ የተፈጥሮ አደጋም የማጋጠም ዕድሉ በጣም ጠባብ በመሆኑ!" በሚል ምክንያት ሐሳቡ ውድቅ መደረጉን!!!

በአማካሪነት ይሳተፉ የነበሩት አቶ እንድርያስ እሸቴ ደግሞ (ሰውየውን ዶ/ር ወይም ፕሮ. ያላልኩት ዶ/ር መሆኑን የሚያረጋግጥ መረጃ ባለመገኘቱ ነው። አቶ እንድርያስ እሸቴና አቶ መስፍን ወ/ማርያም እራሳቸውን ፕሮፌሰር በማለት የሾሙ እንጅ ነን የሚሉት የትምህርት ዝግጅት የሌላቸው መሆኑ ይነገራል። ከበፊት ጀምሮ ይህ ሐሜት እንደሚነሳባቸው ቢያውቁም እስከ አሁን ድረስ የሦስተኛ ዲግሪ ወረቀታቸውን በማሳየት ሐሜቱ ሐሰት መሆኑን ማረጋገጥ አልቻሉም!) አቶ እንድርያስ እሸቴም በበኩላቸው አገዛዙ ለውጥ ብሎ በሚተውነው ድራማ የለውጥ እንቅፋት ሆኖ እየተወነ ያለውን የወያኔን "ምርጫው መራዘም የለበትም!" የሚለውን አቋም አመክንዮዊ መሠረት ለማስያዝ በማሰብ ሉዓላዊ ሥልጣኑ የሕዝብ መሆኑንና ያለሕዝብ ፈቃድ ምንም ነገር ለማድረግ መሞከሩ ችግር የሚያመጣ መሆኑን፣ በኮቪድ ምክንያት ምርጫን ማድረግ ሳይቻል ቀርቶ ምርጫው የሚራዘም ከሆነ ምርጫ እስከሚደረግ ድረስ ያለሕዝቡና ያለ ባለድርሻ አካላት ፈቃድና ስምምነት ሥልጣን ባልተመረጠ አካል ወይም የሥልጣን ዘመኑን ባጠናቀቀ አካል ተይዞ የሚቆይ መሆኑ ስሕተት መሆኑን፣ እስከ ሁለት ዓመት ድረስ ምርጫን ለማራዘም ቢፈለግ በዚህ ጊዜ ውስጥ ከኮሮና ቫይረስ ነጻ

እንሆናለን የሚል የህክምና ባለሞያዎች ግምት ስለሌለ በዚያ ጊዜም ቢሆን ኮሮና እያለ ነው ምርጫ ልናደርግ የምንፈልገው ማለት ነው። እንዲህ ከሆነ ደግሞ "መራዘሙ ለምን አስፈለገ?" የሚል ተገቢ ጥያቄ የሚያሰጥ ስለመሆኑና የመሳሰሉ ነገሮችን አንሥተዋል!!!

በዚያ ሒደት ከታሳተፉትና በዚህ በመሰማቱ ላይ የቀረቡት ብቻ ሳይሆኑ ያልቀረቡትም የሕገመንግሥት ተርጓሚው አካል እንደሌሎቹ ዲሞክራሲያዊ ሀገራት ሁሉ ገለልተኛና የሕግ ዕውቀት ያለው አካል ማለትም ነጻ ፍርድ ቤት መሆን ሲገባው የአገዛዙ አካል ማለትም የፌዴሬሽን ምክርቤት መደረጉን የተስማሙበት እንዳልነበርና በጫና የተደረገ መሆኑን ይናገራሉ!!! ይህንን ትልቅ ነገር ያላከበረ ወይም የሳተ ሕገመንግሥት እንዴት ሕገመንግሥት ሊባል እንደሚችል ነው የማይገባኝ ነገር!!! በተለይም ይህንን የወያኔና አነጻጽ የውንብድና ሰነድ አፋቸውን ሞልተው ሕገመንግሥት የሚሉ ሰዎች በጣም ይገርሙኛል!!! በጣምም ነው የማፍርላቸው!!! ይህ ሕገመንግሥት የተባለውን ሰነድ ተረቀቀ በሚባልበት ወቅት ከውጭም ከውስጥም የታወቁ የሕገመንግሥት ባለሞያዎች የተሳተፉና ሐሳብም የሰጡ ቢሆንም መጨረሻ ላይ ግን ሕገመንግሥት ሆኖ የወጣው የወያኔና የአነጻጽ የውንብድና ሰነድ መሆኑን ነው ባጠቃላይ መረዳት የሚቻለው ነገር!!!

በዚህ በሁለተኛው ዙር መሰማት (hearing) ላይ ሐሳብ ከሰጡት ውስጥ ሌላው ግለሰብ ደግሞ አጭብርባሪው ዐቢይ አሕመድ "የጠፋውን ወንድሜን ትመስለኛለህ!" ብሎ አጃጅሎ በነፍስ በሥጋው የተጫወተበት የሕገመንግሥት መምህር ነኝ የሚለው ፕሮ. ዓለማየሁ ገ/ማርያም የሚባለው ንክ ሰውየ አንዱ ነበር።

ይህ ሰውየ ቀደም ባለው ጊዜ ይህንን የአገዛዙን ሕገመንግሥት ሲያብጠለጥልና በፍጹም ሕገመንግሥት ለመባል የሚበቃ አለመሆኑን አዘውትሮ ሲናገር የኖረ ሰው ነው። ይህ ሰው እንዲህ ሲያብጠለጥለው የኖረውን ሰነድ ትፋቱን መልሶ በመላስ ላጃጃለው አቶ ዐቢይ አሕመድ ሲል በመደገፍ አገዛዙ ሊያደርገው የፈለገውን ሥልጣን ለማራዘም የሕገመንግሥታዊ ትርጉም መንገድ መጠቀም የሚቻል ስለመሆኑ ወይም እንዳይቻል የሚከለክለው ነገር እንደሌለ ዓይኑን ጨፍኖ ሲዘላብድ ቆይቶ ".... እዚህ አሜሪካ ውስጥ ማንም ዳኛ ቢሆን ሕገመንግሥቱ ውድቅ ይሁን ብሎ የሚወስን ዳኛ የለም!" በማለት ፈጽሞ ሊነጻጸሩ የማይችሉ የአገዛዙንና የአሜሪካን ሕገመንግሥቶች ያለአግባብ በማነጻጸር የፌዴሬሽን ምክር ቤት የድጋፍ ሰጭ ዳኞች "የሕገመንግሥት ትርጉም አያስፈልገውም!" ብለው እንዳይወስኑ ጫና ለማሳደር ጥረት አድርጓል። እንዲያው ትዝብት ላይ ውድቅ ሲለው ነው እንጅ ሰዎቹ ምንደኞች በመሆናቸው የሱ ጫና አያስፈልጋቸውም ነበር!!!

በነገራችን ላይ ሕገመንግሥት በሚረቀቅበት ጊዜ በአንቀጾች ላይ "የመሳሰሉት፣ ወዘተረፈ..." የሚባሉ የቃል አጠቃቀምን መጠቀም ክልክል እንደሆነ ወይም እንደማይፈቀድ ታውቃላቸው??? ለምን ይመስላቸዋል የማይፈቀደው??? ድንጋጌዎቹ አሻሚ መሆን ስለሌለባቸው፣ ሥልጣንና ኃላፊነትን ቆጥሮ ስለሚሰጥና ከተጠቀሱት ድንጋጌዎች ውጭ ውልፍት ማለት እንዳይቻል ነው!!! የኛዎቹ ደግሞ ጭራሽ የሌለን ነገር ለማንበብና በሕገመንግሥት ትርጉም ስም እራሳቸውን ተጠቃሚ ለማድረግ ይጥራሉ። አያሳዝንም???

እዚህ ላይ አንድ ሳልነግራቸው ማለፍ የማልፈልገው ነገር ቢኖር ይህንን መሰማት (hearing) ጨምሮ የቀጥታ ስርጭት ነው ብለው ስርጭት በሚያቀርቡበት ጊዜ ለምን ልክ ሲጀምር ማስተላለፍ እንደማይጀምሩና ከጀመረ ከደቂቃዎች በኋላ ቀጥታ የሚተላለፍ እያስመሰሉ ለምን እንደሚያስተላልፉ ታውቃላቸው??? በዚያ

የደቂቃዎች ልዩነት ውስጥ አስቀድመው እነሱ እያዩ የማይፈልጉት ነገር ካለ ቆርጠው ለማስቀረት እንዲመቻቸው ነው እንዲህ የሚያደርጉት። ይህንን የሚያውቁት በዚህ መሰማት (hearing) ላይ ቀጥታ ስርጭት ላይ ናቸው ተብለው ከውጭ በስካይፕ ወደ ስርጭቱ እንዲገቡ የተደረጉ ሰዎች ናቸው። እነሱ በቀጥታ ስርጭቱ እየተጠየቁ እንዳሉ ቴሌቪዥናቸውን ቢከፍቱ የእነሱ ንግግር ከደቂቃዎች በኋላ ሲተላለፍ ስለሚያዩት ወይም ቃለምልልሱን የቀጥታ ስርጭት ነው ከተባለው ስርጭት ላይ ጨርሰው ከወጡ በኋላ ንግግራቸው ስርጭቱ ላይ ሲተላለፍና ከደቂቃዎች በኋላ ሲጨርስ ያዩታል። የዚህ ምክንያቱ የቴሌቪዥን ጣቢያው ኤዲት ለማድረግ እንዲመቻቸው ምስሉን ከካሜራ እንደተቀበለ በቀጥታ ስለማያስተላልፈው ነው!!!

ሠዓሊ አምሳሉ ገ/ኪዳን አርጋው